

L'ARXIU MUNICIPAL D'ALTAFULLA. PASSAT, PRESENT I NOUS REPTES EN LA GESTIÓ DOCUMENTAL

*Patricia Terrado Ortuño*¹
patricia.terrado@urv.cat

Resum: L'objectiu d'aquest article és presentar l'Arxiu Municipal d'Altafulla, la seva història i evolució des dels seus inicis com a dipòsit documental fins a la seva adaptació als reptes del segle XXI. S'hi explora com l'arxiu ha preservat la memòria històrica local malgrat els desafiaments històrics. També es detallen les actuacions recents per modernitzar les seves infraestructures, millorar l'accessibilitat i adaptar-se a la digitalització. Finalment, es discuteixen els reptes futurs que enfronta l'arxiu, com la sostenibilitat, la gestió documental i la difusió del patrimoni cultural.

Paraules clau: Arxiu municipal, Altafulla, memòria històrica, digitalització, gestió documental, patrimoni cultural, preservació, accessibilitat.

Abstract: The aim of this article is to present the archive of Altafulla, its history and evolution from its beginnings as a document repository to its adaptation to the challenges of the 21st century. It explores how the archive has preserved local historical memory despite challenges such as wars and political changes. Recent efforts to modernize its infrastructure, improve accessibility, and embrace digitization are also discussed. Finally, the article addresses future challenges the archive faces, such as sustainability, document management, and the dissemination of cultural heritage.

Keywords: Archive, Altafulla, historical memory, digitization, document management, cultural heritage, preservation, accessibility.

¹ Tècnica Auxiliar d'Arxiu (Ajuntament d'Altafulla)/ Doctora en Arqueologia Clàssica (URV). ORCID 0000-0001-9554-1237.

Els arxius municipals: origen i desenvolupament

Un arxiu, com a testimoni silenciós de la memòria col·lectiva, ha viscut els mateixos avatars històrics que la comunitat a la qual serveix. Guerres, destruccions o desplaçaments no només han marcat el curs dels esdeveniments sinó que també han deixat la seva empremta en la documentació que es custodia entre les seves parets. Des dels inicis de l'escriptura, els arxius han emergit com a eines imprescindibles, creats per la necessitat de preservar les accions de les institucions i persones, convertint-se així en dipositaris de proves, informació i testimoni.

Els arxius municipals tenen el seu origen en l'edat mitjana, quan les primeres ciutats i municipis van començar a conservar els documents essencials per a la seva administració. En aquells temps, els arxius municipals servien com a espais de custòdia per a documents que garantien els drets de les ciutats, com privilegis reials, acords locals i documents relacionats amb la propietat. Aquests documents sovint es guardaven en institucions religioses o cases de poder local, amb l'objectiu de protegir els interessos col·lectius de la comunitat.²

Durant el segle XVIII, amb el creixement de les monarquies autoritàries i l'expansió dels estats moderns, els arxius municipals van evolucionar per convertir-se en eines essencials per a la gestió administrativa i política. A més, en aquest període, va començar a créixer l'interès per la investigació històrica, i els arxius municipals van esdevenir laboratoris de recerca, on els estudiosos podien accedir a documents per reconstruir el passat. Aquesta nova funció va transformar els arxius, que ja no eren només dipòsits de documents legals, sinó també recursos culturals i històrics. Aquesta evolució es va consolidar al segle XIX, quan els arxius municipals es van estructurar de manera més formal, amb l'elaboració d'inventaris i l'aplicació de sistemes de classificació més rigorosos. L'organització d'aquests primers arxius no es va sistematitzar fins que l'arxiver francès Natalis de Wailly, va conceptualitzar el principi de provenença i el principi d'ordre original a mitjan segle XIX, de manera que els documents d'una mateixa institució es mantinguessin agrupats i classificats de manera coherent.³

En primer lloc, el principi de provenença és un dels pilars fonamentals de l'arxivística que determina que els documents creats per una institució o organisme s'han de mantenir separats dels generats per altres entitats. És essencial que un fons documental no es divideixi, preservant la seva integritat, coherència i identificació, i que, en qualsevol tractament arxivístic, es respecti l'estructura original establerta per l'organització que el va generar.

² Sobre l'origen de l'arxivística com a ciència i l'evolució dels arxius, veure ALBERCH I FUGUERAS, R., *et al.* (2009). *Manual d'arxivística i gestió documental*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya i HEREDIA HERRERA, A. (1991). *Archivística general: teoría y práctica*. Sevilla: Gráficas del sur.

³ HEREDIA HERRERA, A. (1991). *Archivística general: teoría y práctica*. Sevilla: Gráficas del sur, p. 14.

En segon lloc, el principi d'ordre original fa referència al fet que cal respectar tant l'estructura com la classificació dels documents, que han de reflectir l'organització i l'ordre originari en què van ser produïts a conseqüència de les activitats desenvolupades pels seus creadors. Així, el tractament arxivístic ha de preservar aquest ordre i evitar qualsevol modificació que pugui alterar la lògica documental establerta per l'entitat generadora.

En l'actualitat, els arxius municipals s'han adaptat als reptes del segle XXI. La digitalització de documents i la implementació de sistemes de gestió documental han permès una major accessibilitat i transparència, tot i que encara hi ha la necessitat de destinar més recursos a la formació i a la millora de les infraestructures. Els arxius ja no només preserven documents en paper, sinó que gestionen documentació electrònica, en virtut de l'aplicació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. A més, han esdevingut una eina clau per garantir els drets d'accés de la ciutadania, facilitant l'accés a la informació pública i ajudant a mantenir la identitat i la memòria col·lectiva de les comunitats locals.

L'Arxiu Municipal d'Altafulla: una mica d'història

La història de l'Arxiu Municipal d'Altafulla no dista gaire de la dels seus contemporanis. Un recorregut cronològic que va lligat, com la majoria d'arxius municipals catalans, a l'esdevenir històric. Els períodes de guerra i dictadura i les aproximacions diverses en l'àmbit arxivístic han contribuït a fer que la seva gestió hagi estat variada, temporal i fragmentada.

Tanmateix, els últims anys del segle passat es van promoure diverses iniciatives per posar ordre i iniciar un sistema de gestió documental a l'Arxiu Municipal d'Altafulla.

La primera intervenció arxivística es va dur a terme l'any 1945, quan el Ministeri de Governació va emetre una circular que obligava els ajuntaments a realitzar inventaris dels seus arxius municipals i enviar-los a la diputació provincial. La resposta dels municipis tarragonins va ser notable, ja que un 75% van acomplir la sol·licitud. Aquest procés va posar de manifest la manca de classificació prèvia en molts arxius, així com la necessitat de millorar la formació dels funcionaris responsables.⁴

⁴ Pel que fa a Altafulla, no hi ha cap document que indiqui específicament en els documents revisats, tot i que és probable que, com molts altres municipis, també respongués a la circular. L'interès per centralitzar la informació documental tenia com a objectiu garantir la preservació i accés als fons històrics de tots els municipis, incloent-hi aquells de menor dimensió com Altafulla. Sobre aquest tema, veure Magrinyà i Rull, A (2011-2012). "Els inventaris d'arxius municipals de la província de Tarragona elaborats en compliment de la circular ministerial de 1945". Lligall, 33-34, p. 152-178.

Tanmateix, una de les accions més importants fou la que va dur a terme l'Arxiu Històric de Tarragona (AHT), que l'any 1989 va realitzar el primer inventari del fons municipal altafullenc. Des de la seva creació l'any 1944, l'Arxiu Històric de Tarragona va tenir un paper rellevant en la salvaguarda i la gestió del patrimoni documental en el territori que li és propi, tant com a Arxiu Històric Provincial com per la seva funció d'Arxiu Comarcal del Tarragonès, a partir de l'any 1981.⁵

Posteriorment, l'AHT va realitzar assistències puntuals de suport, en especial l'any 2017, quan l'Ajuntament d'Altafulla va cedir el fons de la família Martí a l'AHT. Aquest fons patrimonial consta d'un total de vint metres lineals de documentació i un abast cronològic del segle XIV fins a mitjan segle XX, del qual destaca una col·lecció de pergamins i la documentació del químic altafullenc Antoni de Martí i Franquès.⁶

Posteriorment, el 2018, l'AHT va assessorar el consistori en l'habilitació d'un nou dipòsit destinat a l'arxiu municipal. L'acompliment de la legislació en matèria d'arxius i el creixement del volum de documentació va posar en relleu la necessitat d'instaurar un sistema de gestió documental que vetllés per la conservació dels documents generats per l'Ajuntament d'Altafulla en l'exercici de la seva activitat i funcions. Així, des de 2019 es van reprendre les tasques d'assessorament i de col·laboració.

Equipaments i serveis

Tradicionalment, l'arxiu ha estat situat a la plaça del Pou, 1, a l'Ajuntament d'Altafulla (fig.1). El 2018, per necessitats d'espai com a conseqüència del creixement de població i, per tant, de la documentació generada i rebuda per l'ens, a més de la reorganització dels seus fons, es va ampliar a una segona seu, ubicada al costat de la Biblioteca Municipal, al carrer Vinyet, 1.

Progressivament, la necessitat de crear un espai de consulta de documentació destinat a investigadors i investigadores externs, així com la voluntat de conser-

⁵ D.A. (2019). *75 anys de l'Arxiu Històric de Tarragona*. Tarragona: Arxiu Històric de Tarragona. Departament de Cultura.

⁶ L'Arxiu històric de Tarragona ha posat disponible en el seu espai "Arxius en línia" el Fons patrimonial de la Família Martí (1635-1940). Es tracta d'un conjunt documental que, cronològicament, s'estén des del segle XIV fins a començaments del segle XX. S'hi poden trobar 194 pergamins —datats entre el 1335 i 1740— i 126 unitats entre llibres majors, llibres de comptabilitat comercial, censals i diversos lligalls amb balanços d'empreses i societats, comptes familiars, rebuts, escriptures notariales, certificacions de baptisme, capítols matrimonials, testaments, arbres genealògics, correspondència i altres documents familiars, a més de documentació militar i judicial o herbaris. Completa el fons un interessant fons bibliogràfic de vora 300 títols, datats entre 1662 i 1915, de temàtica majoritàriament científica, però també filosòfica, religiosa i judicial.

vació i manteniment de la documentació, van fer que el 2020 s'iniciessin nous treballs per a la reubicació dels equipaments. Es va iniciar aleshores un nou projecte de reforma de l'antiga llar d'infants, situada a l'edifici Escolles Teresa Manero (fig. 2). L'objectiu de la reforma va ser crear un espai de consulta obert al públic i un espai de dipòsit per a la documentació històrica i llicències d'obres d'urbanisme, és a dir, la documentació més sol·licitada per personal investigador extern. D'aquesta manera, l'arxiu passaria a tenir dos dipòsits: es mantenia el dipòsit a la plaça del Pou com a arxiu administratiu i el nou espai com a arxiu històric i sala de consulta.

Fig. 1. Fotografia del dipòsit situat a la plaça del Pou número 1 abans de la realització del procés de catàleg i inventari. Fotografia pròpia.

Fig. 2. Imatge de la nova sala de consulta de l'arxiu a l'antiga llar d'infants. Fotografia pròpia.

La pandèmia de la COVID-19 va endarrerir el projecte, la finalització del qual va acabar el 2022. El dia 17 novembre de 2023 s'inaugurava la nova sala de consulta i el nou espai i s'obria una nova etapa en la història de l'arxiu municipal.

Amb aquests nous equipaments es feia front al creixement documental del municipi i es garantia la correcta conservació del fons, que cronològicament abasta del 1777 al 2023.

El fons documental

L'Arxiu Municipal d'Altafulla disposa actualment d'un total de 456 metres lineals de documentació, distribuïts en els dos dipòsits: 251 metres lineals a Ajuntament i 205 metres lineals a l'antiga llar d'infants.

Els fons documentals de l'arxiu són els següents (Taula 1):

Fons de l'Administració local

Ajuntament d'Altafulla 1777-2023

Fons judicials

Fons Jutjat de Pau i Registre Civil 1820-2009

Fons d'institucions

Fons Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos 1947-1962

Fons comercials i d'empresa

Fons Lloveras 1966-1988

Fons d'associacions, fundacions i entitats

Fons Castellars d'Altafulla 1973-1984

Fons Grup Municipal Alternativa-Altafulla 2003-2022

Fons Grup Municipal ERC 1934

Fons personals

Fons Blanc Fortuny 1977-2006

Fons Jaume Rubinat Solé 1850/1979

Fons Francesc Pijuan 2000-2023

Fons Carulla 1999

Col·leccions

Donacions particulars 1930-1977

Fons de cartells 1971-2023

Biblioteca Auxiliar de l'Arxiu

Taula 1: Relació dels fons documentals que actualment disposa l'arxiu municipal.

Per fer una gestió eficient dels fons, es du a terme un servei de gestió de la documentació de l'Ajuntament amb les operacions habituals: control i gestió de transferències, actualització dels instruments de descripció, aplicació de taules d'avaluació i accés documental, consulta i gestió del préstec. També s'han actualitzat els instruments de descripció i s'han aplicat les taules d'avaluació i accés documental (TAAD) acceptades per la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de la Documentació (CNAATD). En aquest últim cas, els anys 2021 i 2022 es va eliminar documentació de conservació no permanent, el registre de la qual es pot consultar al portal de transparència de l'ens. Aquestes dues campanyes van suposar l'eliminació d'un total de 5.290 kg de paper.

Fig. 3. Imatge dels dipòsit de documentació de llicències d'obres a l'antiga llar d'infants. Foto pròpia.

Mitjançant el protocol de donació de documents, es regula la documentació que particulars vulguin cedir a l'arxiu municipal i que siguin d'interès per la història de la vila.⁸ Gràcies a aquest protocol, l'arxiu ha comptat amb diverses donacions de particulars que han enriquit el llegat documental.

Pel que fa a l'ordenança reguladora de l'arxiu municipal, és un document que regula el funcionament de l'arxiu.⁹

La web de transparència de l'Ajuntament també conté informació rellevant en matèria d'arxius. Hom pot consultar el quadre de classificació documental, els instruments de descripció documental, el Registre d'eliminació de documents i les memòries de l'Arxiu Municipal.⁷

Amb totes aquestes eines, l'arxiu actualment té per objectiu gestionar tot el cicle vital dels documents, des de la seva creació fins a la seva conservació definitiva, així com dissenyar els mecanismes i procediments per garantir-ne la gestió i conservació (fig. 3).

Altres instruments de regulació de la documentació implantats són el protocol de donacions a l'arxiu i l'ordenança reguladora de l'arxiu municipal.

⁷ Consulteu a: < <https://www.seu-e.cat/ca/web/altafulla/govern-obert-i-transparencia/accio-de-govern-i-normativa/gestio-documental-i-arxiu> > [Consultada 11/10/2024].

⁸ Consulteu a: < https://cido.diba.cat/normativa_local/10750404/reglament-regulador-de-donacions-de-fons-documentals-bibliografics-i-arxivistics-ajuntament-daltafulla > [Consultada 11/10/2024].

⁹ Consulteu a: < https://cido.diba.cat/normativa_local/16155212/ordenanca-reguladora-de-larxiu-municipal-ajuntament-daltafulla > [Consultada 11/10/2024].

Difusió i recerca

L'Arxiu du a terme activitats de difusió i aposta per la promoció cultural dels vilatans i vilatanes d'Altafulla. Aquestes línies d'actuació consolidades tenen com a objectiu principal el control efectiu i una correcta gestió del patrimoni documental de la institució, així com donar a conèixer la tasca duta a terme en el tractament i conservació de la documentació, i apropar a la ciutadania el fons documental del municipi.

Des de l'octubre de 2024, la revista *Plaça del Pou* inclou una secció titulada "Calaix d'arxiu," on es selecciona un document de l'arxiu de rellevància per apropar-lo a la ciutadania (fig. 4).

Calaix d'arxiu

Altafullencs a les files! Una quinta de 1841

La quinta o lleva era un sistema de reclutament per a l'exèrcit. Consistia en un sorteig entre els mossos de cada poble o ciutat que haguessin complert la majoria d'edat. Cada província havia d'aportar un nombre de joves proporcional a la seva població, i aquests eren seleccionats mitjançant un sorteig entre tots els nois d'una determinada edat. Originalment, una cinquena part dels joves eren cridats a files, d'aquí prové el terme "quinta".

El document que presentem és un llistat de soldats d'Altafulla destinats al servei militar, amb una edat compresa entre 18 i 25 anys amb data del 30 d'abril de 1841. Per fer aquest llistat es requerien diversos documents que justificassin l'edat, el resultat de les proves mèdiques o el lloc de residència. Així, per exemple, al final del document s'indica com dos mossos encara tenen pendent aportar el certificat de baptisme.

PATRICIA TERRADO ORTUÑO
TÈCNICA AUXILIAR D'ARXIU

Consulta'l digitalitzat aquí.

Referència: *Allistament militar* (1838). Arxiu Municipal d'Altafulla.
Fons municipal. Signatura topogràfica: E173/07.

Fig. 4. Mostra de la secció dedicada a "Calaix d'arxiu". Font: Butlletí *Plaça del Pou*, octubre de 2025.

Fig. 5. Imatge de la conferència impartida per la Dra. Alba Alonso Mora el 24 de maig de 2024. Fotografia pròpia.

D'altra banda, el 2024 s'ha organitzat el primer cicle de conferències anomenat "Paraula d'arxiu. El valor dels documents". Aquesta sèrie de xerrades representa la primera activitat de difusió des que l'Arxiu es va inaugurar el 17 de novembre de 2023, i busca aprofundir en la rellevància dels arxius com a eines de coneixement.

El tema del cicle és posar en relleu el paper fonamental dels arxius per a la comprensió de la Història. La conservació de documents permet l'estudi del passat i és una de les tasques principals dels arxius: preservar, comunicar i apropar els seus continguts a la

societat. Aquests documents es poden examinar des de diverses perspectives, facilitant la recerca, la divulgació i la preservació de la memòria històrica. El cicle de conferències ha inclòs la participació de professionals que treballen i investiguen als arxius. Aquests professionals van compartir les seves experiències i coneixements sobre com els arxius es poden utilitzar en diferents camps d'investigació i aplicació pràctica (fig. 5).

Visibilitat de l'Arxiu Municipal d'Altafulla

Un dels reptes que l'arxiu municipal tenia des de bon principi era posar la documentació a l'abast de les investigadores i investigadors. El primer pas, que era dotar d'una sala de consulta, estava assolit; mentre que el segon, el de tenir el seu fons classificat, es va realitzar progressivament des de l'any 2018. L'últim pas era la digitalització.

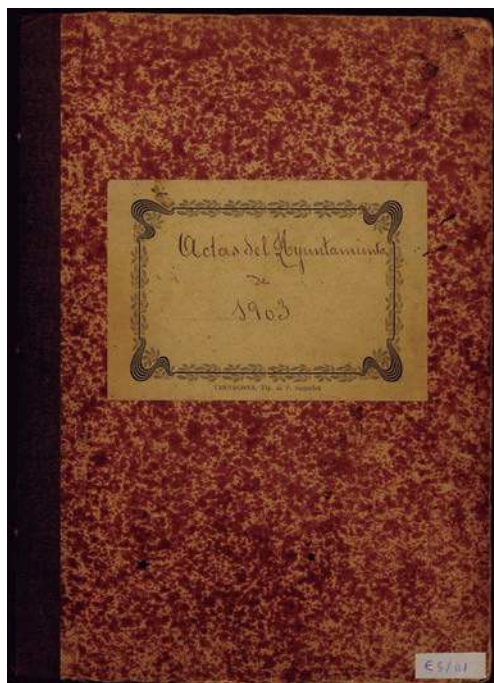

Fig. 6. Un dels documents digitalitzats gràcies a l'ajuda del Servei de suport als municipis de la comarca que presta el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

La digitalització permet, d'una banda, garantir l'accés lliure i gratuït des de qualsevol part del món, i, per altra banda, conservar els documents i evitar que es malmetin a causa de la contínua manipulació.

Fins ara han estat dues les campanyes de digitalització realitzades a l'arxiu. La primera es va dur a terme en el marc dels actes de la commemoració dels 90 anys de la Segona República. L'Ajuntament d'Altafulla va presentar la digitalització d'uns documents custodiats a l'Arxiu Municipal datats els anys 30 del segle passat. Els documents digitalitzats són els Llibres d'Actes del Ple municipal i de la Comissió Permanent, un total de sis llibres que comprenen els anys 1928 i 1940, així com l'expedient de les eleccions municipals a Altafulla de l'any 1934.

La segona campanya es va poder dur a terme gràcies a la col·laboració amb

l'Arxiu Històric de Tarragona. En el marc del Servei de suport als municipis de la comarca que presta el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a través del Consell Comarcal del Tarragonès, es van digitalitzar un conjunt de documents

a les dependències de l'Arxiu Històric de Tarragona. Un dels avantatges de la digitalització és que els documents estaran en el repositori segur de la Generalitat de Catalunya: Dipòsit Digital d'Arxius de Catalunya (DIDAC).

Aquests documents estan disponibles a Arxius en línia¹⁰, el portal on es poden consultar els fons, documents i objectes digitals que conserven els arxius d'arreu de Catalunya: l'Arxiu Nacional i la Xarxa d'Arxius Comarcals, i també alguns arxius municipals i privats. A través de cerques s'accedeix a tota mena de documents, textuals i no textuals (fotografies, mapes i plànols, audiovisuals i sonors, produccions impreses i artístiques) i se'n poden consultar descripció, contingut i contextualització. El portal inclou l'opció de fer descàrregues, sol·licitar reserva de documentació, generar un dossier de consultes i compartir les cerques a les xarxes socials. A més, s'hi destaquen les novetats, les darreres descripcions i documents incorporats. (fig. 6).

Cap a un arxiu electrònic: els reptes futurs de l'arxiu

En un món en què la tecnologia evoluciona constantment, els arxius municipals es veuen obligats a fer front a una nova realitat: la digitalització i els documents electrònics. Aquest procés no és merament un canvi de suport, sinó una transformació profunda de la manera en què es gestiona, conserva i difon la informació. L'Arxiu Municipal d'Altafulla, com la resta d'arxius, haurà d'afrontar el desafiament de preservar la documentació en formats digitals, assegurant-ne l'accessibilitat a llarg termini.

La digitalització és una eina poderosa per garantir que la informació estigui disponible per a tothom, però també comporta la necessitat d'inversions en tecnologia i formació per al personal. La creació de còpies digitals no implica només escanejar documents, sinó adoptar tecnologies que permetin gestionar grans volums d'informació, sistemes d'arxiu electrònic que assegurin la seva perdurabilitat, i protocols de seguretat per protegir aquestes dades.

Així doncs, un dels reptes més significatius és garantir que la documentació electrònica continuï sent accessible en el futur. Això requerirà una inversió contínua en infraestructures tecnològiques, però també una formació constant del personal arxiver per dominar els canvis tecnològics que es puguin esdevenir.

Els arxius municipals, com el d'Altafulla, no són entitats estàtiques. La quantitat de documents que custodien creix amb cada any que passa, i això planteja reptes importants. L'espai físic per emmagatzemar documents és finit i la pressió sobre els dipòsits d'arxiu es fa cada cop més evident. En aquest sentit, és fonamental adoptar

¹⁰ L'arxiu municipal ha elaborat un tutorial de funcionament del buscador: <https://www.altafulla.cat/ficheros/Manual_de_consulta_arxius_en_l%C3%ADnia.pdf> [Consultada 15/10/2024].

criteris clars d'avaluació documental per decidir quins documents mereixen ser preservats indefinidament i quins poden ser eliminats o traslladats a altres formats.

La gestió eficaç del creixement documental implica establir un sistema rigorós de tria, transferència i eliminació de documents, assegurant que només aquells amb valor històric, administratiu o legal es conservin a llarg termini. Aquesta tasca, que pot semblar rutinària, és crucial per evitar la saturació dels espais i per garantir que els recursos de l'arxiu es destinin a la preservació del patrimoni més valuós.

En aquest sentit, la visibilitat és important si l'arxiu municipal passa a formar part del Sistema d'Arxius de Catalunya. La seva integració dins el Sistema d'Arxius de Catalunya és un marc que garantiria una major coordinació i suport en la gestió documental, així com l'accés a recursos tècnics i humans especialitzats. Formar part d'aquest sistema permetria una millor preservació del patrimoni documental, facilitant la seva difusió i l'accés a la ciutadania, a més d'establir sinergies amb altres arxius catalans. Aquesta integració esdevé fonamental per assegurar la correcta conservació dels fons documentals en un entorn tecnològicament avançat i per reforçar el paper de l'arxiu com a centre neuràlgic de la memòria local d'Altafulla.

Accessibilitat i inclusió

Un arxiu no té sentit sense els seus usuaris. Així com la documentació preservada als arxius forma part del patrimoni col·lectiu, també ho és l'accés a aquesta informació. Per tant, un dels reptes principals per a l'arxiu és continuar millorant l'accessibilitat, tant per a investigadors com per a la ciutadania en general. En aquest sentit, l'arxiu ha de fer esforços per garantir que la informació sigui accessible no només de manera presencial, sinó també digitalment, a través de plataformes que permetin la consulta remota de documents.

La inclusió és un altre aspecte important a tenir en compte. Els arxius municipals han de ser espais on tota la ciutadania, independentment de les seves capacitats físiques o coneixements tecnològics, puguin accedir a la documentació. Això implica adaptar les infraestructures, però també facilitar les eines necessàries perquè les persones amb diversitat funcional puguin accedir als serveis de l'arxiu en igualtat de condicions. Per aquesta raó, l'arxiu té un punt d'accés digital on es pot accedir a la documentació digitalitzada i visualitzar les bases de dades disponibles amb la documentació inventariada i catalogada.

Difusió i educació patrimonial

Un altre repte important de l'Arxiu Municipal d'Altafulla és la seva funció com a eina de difusió i educació del patrimoni. La difusió del patrimoni documental no només contribueix a preservar la memòria col·lectiva, sinó que també genera un vin-

cle entre els ciutadans i la seva història. Les activitats de difusió, com tallers, conferències o exposicions, són fonamentals per fomentar l'interès per la història local i la consciència de la importància dels arxius.

En aquest sentit, és important que l'arxiu segueixi col·laborant amb altres institucions locals, com escoles i centres culturals, per promoure l'ús dels seus fons documentals en activitats educatives. La participació activa dels estudiants en projectes relacionats amb l'arxiu pot despertar el seu interès per la història i inculcar-los el valor de la preservació documental. En aquest sentit, l'alumnat de 1r de Batxillerat de l'Institut d'Altafulla va visitar el 13 de març de 2024 l'arxiu. Un total de 37 alumnes van conèixer l'Arxiu municipal i el que es pot trobar en aquestes noves dependències. L'alumnat va poder veure diferents tipus de documents com un passaport de mitjan segle XIX, un llibre d'actes del Ple municipal de 1887 o un padró de 1940 (fig. 7 i 8).

Fig. 7. Alumnat de 1r de Batxillerat de l'Institut d'Altafulla a la Sala Polivalent Teresa Manero. Fotografia de Carlos Terrón.

Fig. 8. Mostra d'alguns dels documents que van poder veure l'alumnat. Fotografia de Carlos Terrón.

Un futur conscient

En conclusió, l'Arxiu Municipal d'Altafulla, com la resta d'arxius, té davant seu un conjunt de reptes que no només afectaran la seva funció com a entitat custòdia de la memòria col·lectiva, sinó també la seva relació amb la comunitat que serveix. La capacitat d'adaptació a les noves tecnologies, la gestió eficient del creixement documental, la millora de l'accessibilitat, la difusió del patrimoni i el compromís amb la sostenibilitat són elements que configuraran l'evolució futura de l'arxiu. En definitiva, els arxius són molt més que simples dipòsits de documents: són eines vives al servei de la societat, i la seva evolució contínua serà clau per garantir-ne la pervivència i rellevància en el futur.

Bibliografia

- ALBERCH I FUGUERAS, R. *et al.* (2009). *Manual d'arxivística i gestió documental*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.
- ALBERCH I FUGUERAS, R.; BOADAS I RASET, J. (1991). *La función cultural de los archivos*. Bergara: Irargi.
- CERDÀ DIAZ, J. (2000). "El archivo municipal y su relación con los ciudadanos". *Lligall*, 20, 365-381.
- CERDÀ DÍAZ, J. (1997). *Los archivos municipales en la España Contemporánea*. Gijón: Ediciones Trea.
- DIVERSOS AUTORS (2019). *75 anys de l'Arxiu Històric de Tarragona*. Tarragona: Arxiu Històric de Tarragona. Departament de Cultura.
- GARCÍA RUIPÉREZ, M.; FERNÁNDEZ HIDALGO, M.C. (1999). *Los archivos municipales en España durante el Antiguo Régimen*. Cuenca: Universidad de Castilla La Mancha.
- HEREDIA HERRERA, A. (1991). *Archivística general: teoría y práctica*. Sevilla: Gráficas del sur.
- MAGRINYÀ I RULL, A. (2011-2012). "Els inventaris d'arxius municipals de la província de Tarragona elaborats en compliment de la circular ministerial de 1945". *Lligall*, 33-34, p. 152-178.